

stórpólitiski MIÐDEPULIN

v/ micky

Er stöðan hjá USA sum heimsveldi í vanda?

Hendingar í Suðuramerika leyfa hvökk á menninar í Washington

Stórveldi hava vit kent allan vegin upp gjøgnum søgu okkara. Tann eina tjóðin fyrri og hin eftir hefur av mongum ymiskum orsökum fingið valdið yvir stórar partar av heiminum, men felags hefur tó altið verið fyrri hesar tjóðir, at vald teirra hefur bert verið avmarkað við einum í mun til søguna stuttum áratáli. Fyrri at nevna okkurt dømi, so var Bretland gjøgnum nógvar ár tann leiðandi tjóðin í heiminum. Hvi skulu vit her lata vera ósagt, men bert hefta okkum við, at Bretland í millumkrígsárunum liðandi misti

megi sína, og aftaná 2. heimsbardaga fullkomiliga datt burturúr til frama fyrri tey nýggju heimsveldini USA og Sovjet-samveldið.

USA og USSR sum heimsveldi

Hesi bæði lond hava gjøgnum tey seinastu tjúgu árin kappast um at gerast foranandi tjóðin, og hava nýtt ymiskar hættir fyrri at rökka fram at tí endamálinum. USSR hefur lagt størstan dent á ta ráu hermegiina, og

nýtt hana aftaná heimsbardagan til at leggja eitt ótal av minni eystureuropeiskum tjóðum undir sær. USA hefur borið seg meira snílt at, av tí, at amerikánarar av fyrsta sinni sóu, at leiðin hjá teimum móti altavgerandi heimstjóðini, skuldi ganga gjøgnum at gera onnur lond fíggjarliga bundin til teirra

Úrslitið verður tað sama, hóast vegirnir eru ymsir. Vit ræðast russar í dag, tí teir eru harðir í atburði teirra (Tjekkosllovakia!), men í veruleikanum eru amerikunenn ikki eitt vet frægari. Teir hava bert havt ter fíggjarligu umstøðurnar til at kunna framfara veldi teirra á ein meira stillisligan hátt.

Uppreistarar á Cuba

Onki er tó ævinligt — tað hava menn sannað undan okkum, og tað söga vit eisini til at sanna. Tí júst í lotuni kundu okkurt bent á, at tað amerikanska veldið spakuliga, men vist er um at gleppa teimum av hondum. Tann heimsparturin, har tann amerikanski kapitalurin av tí allarmesta er sloppin at ráða, sum hann vil, byrjar nú spakuliga at venda sær frá USA og istaðin snúva seg móti USSR. Tað er Suðuramerika, ið her verður hugsað um. Tað byrjaði fyrri meira enn 10 árum síðan við at Cuba sleit seg leysan av tí kapitalistiska harradominum.

Nú kann ein so tosa so nógvar hann vil um kommunismu o. s. fr., men tað er ein fastsligin veruleiki, at livifóturin á Kuba er hækkaður munandi, síðan Fidel Castro tók ræðið. So er tað upp til tann einstaka at avgera, um hann vil hungra og vera frælsur, ella hann vil vera mettur og hava bundnar hugsjónir.

Kravið frá Peru

Cuba setti eld til tann neista, ið logar allastaðni í heiminum, har tann av sonnum órettvíska kapitalisman ræður, og eitt fyrri og annað eftir eru tey suðuramerikansku londini byrjaði at snúva sær burtur. Tann dyggasti smeiturin fekk USA fyrri kortum, tá tað risastóra amerikanska minufelagið, ið eigur so at siga allar minur í Peru, knappliga fekk boð frá stjórnini um, at minurnar skuldu gerast tjóðarogn, og ikki bert tað, men felagið skuldi eisini endurgjalda fyrri alt tað málmíð, ið tað hevði fært út úr Peru, síðan tað byrjaði fyrri nökrum árum síðani. Tað er eyðsæð, at tað amerikanska felagið ikki vildi ganga við til slíkt, og samráðingar eru í lotuni, har báðir partar standa fast á krøvnum. Hvussu úrslitið verður ber ikki til at siga, men tað kann eisini gera tað sama, tí bert kravið frá Peruviansku stjórnini, sýnir okkum ta leið, ið fleiri og fleiri suðuramerikansk lond eru farin at halda.

Oljan í Venezuela

Hendingin í Peru hefur eisini fingið amerikanarar at óttast fyrri, at okkurt á sama hátt skuldi fara at henda í Venezuela, ið er eitt tað mest oljrika landið í heiminum, og har amerikansk feløg eiga meginpartin av oljuni. Tað hefur viðhvørt rumblið á tí ókinum, men higartil hefur onki rættliga komið fram um málið.

USA munandi veikari

Sum sagt er onki ævinligt, men tað er kanska ov nógvar avgjört at tosa um, at amerikanska

veldið er um at detta burtur longu nú. Hendingar í Suðuramerika hava tó saman við hendingum í Indiska havinum har russar taka seg alt meira fram vinnuliga og politiskt, loypt nokkso stóran hvökk á leiðandi menn í USA. Tá vit so afturat til leggja illvilja Fraklands móti USA og europeiskar samráðingar um eitt sameint Europa fyrri at byrgja fyrri ov stóra amerikanska ávirkan á vinnulivi, so kunnu vit ið hvussu er sláa fast, at USA stendur munandi veikari í heiminum í dag, enn bert fyrri 10 árum síðan.

må indgive en ansøgningsblanket om moms-godtgørelse. Som dokumentation for, at huset er opført, kræves en påtegning fra bygningsmyndighederne, som også attesterer etagearealet. For boligbyggeri m. v. udbetales godtgørelse med en fast sats pr. etagemeter, for tiden 106 kr. pr. m².

Personalet i denne afdeling har som opgave at behandle de modtagne ansøgninger og anvise godtgørelsesbeløbene til udbetaling til bygherren.

MOMSENS daglige administration giver også en del andre arbejdsopgaver. Lad mig nævne, at der må reageres overfor en virksomhed som ikke indgiver sin angivelse over afgiftstilsvaret til den fastsatte tid. Her er der hjemmel til at foretage en foreløbig fastsættelse af afgiftstilsvaret, som kan danne grundlag for udpanning. Endvidere vil jeg gerne nævne de negative angivelser, fordi det kan have interesse for bl. a. skibsværfterne og eksportvirksomheder: reglen er her den, at hvis udgående afgift + indgående afgift bliver et negativt beløb, skal virksomheden have det udlagte afgiftsbeløb tilbagebetalt, og det kan blive aktuelt for netop et værf, fordi skibe på 5 BRT og derover holdes udenfor den afgiftspligtige omsetning, og der således ikke opkræves moms ved salget, medens alle materialer m. v. der benyttes i virksomheden indkøbes med moms.

Tilsvarende gælder for en eksportvirksomhed.

UDOVER de nævnte områder fremkommer der daglig spørgsmål af mere generel karakter, f. eks. om fortolkning af en af lovens bestemmelser, om der kan dispenseres fra de almindelige regler i en given situation, om en overtrædelse af de givne bestemmelser er af en sådan karakter og omfang, at der skal laves en overtrædelsessag o. s. v. I en hel del af sådanne tilfælde kan vi på lokalt plan træffe afgørelse, idet finansministeriet og tolddirektoratet har delegeret sin bemyndigelse til de lokale distrikttoldkammer. Men i det omfang, vi ikke selv kan afgøre sagen på lokalt plan f. eks. en overtrædelsessag må den behandles skriftligt og sendes til afgørelse i centralstyrelsen i København. Disse sager varetages naturligvis af de mest kvalificerede folk i den lokale administration, idet det ved sagens forelæggelse for styrelsen er afgørende at få alle relevante oplysninger og synspunkter frem.

I DET foregående har jeg søgt i al korthed at give et indtryk af de arbejdsfunktioner, der er forbundet med den daglige administration af momsen i Danmark — lige fra arbejdet i marken, d.v.s. kontrollanterne ude i virksomheden, de rene kontorfunktionærer med registrering af virksomheder, regnskab med betaling af afgiften, restancerne, byggegodtgørelsen m.v., til de funktionærer, der varetages af ledelsen, nemlig planlægning af arbejdet og afgørelse af mere generelle spørgsmål samt forelæggelse for styrelsen af vigtige sager.

Som nævnt forudsætter visse af disse funktioner en regnskabsmæssig baggrund — medarbejderne i virksomhedskontrollen har eller vil indenfor den nærmeste fremtid få den statskontrollerede prøve i bogholderi, som er en overbygning på den undervisning i bogholderi, der gives på de almindelige handelsskoler til den såkaldte handelsmedhjælpereksamen. Herudover foranstalter styrelsen centralt efteruddannelse i regnskabsanalyse og kontrolteknik.

Men — som jeg også har nævnt — kan en meget stor del af kontorarbejdet udføres af damer, som foruden en almindelig kontoruddannelse har fået en ganske kort specialuddannelse — som regel kan det gøres på en uge.

Hvor stort et personale er nu nødvendigt, vil man spørge. Ja, det vil jo ikke mindst afhænge af, hvilken grad af effektivitet i kontrollen, man tilsigter, men også andre faktorer indgår, f. eks. distriktets udstrækning og art — det er f. eks. mere tidkrævende at udøve kontrol i Svendborg distrikt med alle de små osamfund i øhavet end i Odense distrikt, hvor man kan

komme ad gode landeveje til samtlige virksomheder. Hvis jeg må tage Odense distrikt som eksempel, kan jeg oplyse, at vi har 18.000 virksomheder registreret i distriktet. (På Færøerne ville man efter det foreliggende statistiske materiale få omkring 1.800 virksomheder). Til dette arbejde i Odense vil der i afdelingen for virksomhedskontrol blive 35 medarbejdere, ledere iberegnet. 4–5 af medarbejderne må koncentrere sig hjemme med at fuldstændig gøre de overtrædelsessager, som kontrollanterne kommer hjem med, vejledning af personalet samt tilrettelæggelsen af eftersynene, idet disse sker efter en vis prioritering.

Det må iøvrigt bemærkes, at virksomhedskontrollen også varetager kontrollen med punkt afgifterne, hvor vi har ca. 400 virksomheder.

Foruden de nævnte 35 mand i den udgående kontrol er yderligere et antal personer beskæftiget direkte med momsen, således at den samlede arbejdsstyrke med denne afgift må sættes til omkring 60.

Disse tal fra et dansk distrikt, nemlig 60 mennesker til 18.000 virksomheder — kan naturligvis ikke overføres forholdsmæssigt på 1.800 virksomheder på Færøerne. For det første er det en erfaring, at en administration, der omfatter en

mindre befolkning, altid er relativt dyrere end de samme administrative funktioner udført for en større befolkning — man kan populært sige, at også på dette område gælder nogle af stordriftens fordele. Dernæst er kommunikationen vanskeligere på Færøerne end i et dansk distrikt — trods de nye tunneller, de bedre veje og rutekøbe vil det tage længere tid at færdes til og fra virksomhederne end i Danmark. Endelig må det fremhæves, at et distrikt i Danmark alene omfatter den lokale administration, medens centraladministrationen i København ikke er medregnet. For Færøernes vedkommende må der også regnes med en centralstyrelse, d. v. s. at der også vil stilles krav til embedsmænd i landstyrets administration.

Jeg tør ikke fremkomme med et skøn over antallet af medarbejdere ved en moms på Færøerne — der måtte først foretages en nærmere undersøgelse af, hvorvidt nogle af funktionerne med fordel kunne indpasses i den bestående administration, f. eks. om restancearbejdet med fordel kunne koordineres med skattevesenets tilsvarende arbejde.

(Framhald)